СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 151. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 30-го червня 1936. — VOL. XLIV. No. 151. Jersey City, N. J., Tuesday, June 30, 1936. THREE CENTS

РУЗВЕЛТ ЗАПОВІДАЄ ВІЙНУ ПРОТИ МАЄТКОВОЇ АВТОКРАТІЇ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Президент Рузвелт виголосив тут у суботу вечором у стадіюмі Пенсилвенійського університету так звану промову про приняття номінації кандидатом на уряд президента Злучених Держав. У стадіюмі зібралося коло 100,000 людей. Радіові підприємства розіслали промову по цілій Америці.

У цій промові президент накреслив, як йому виглядають спірні питання теперішньої політичної кампанії. Він говорив, що коли в американській революції з кінця 18-го століття справа йшла за свободу від політичного гнету, то в теперішніх часах справа йде за економічну свободу. Як колись родові династії створили панування для себе та неволю для інших, так нині великі багачі викроїли для себе справжні королівства, маєткове панування, та повернули маси народу в рабів. Дрібний бизнесмен, фармер і робітник стали залежні від великих багачів, які зібрали в своїх руках величезну маєткову силу і при її помочі правлять людьми, як колись правили королі при помочі мілітарної сили.

Президент наводить слова одного анґлійського судді, що сказав: „Людина в потребі не є свобідна". Свобода вимагає нагоди робити життя, і то життя пристойне за вимогами часу. Без господарської свободи нема політичної свободи. Нині „мала ґрупа людей зібрала в свої руки майже всю владу над маєтком інших людей, над грішми інших людей, над працею інших людей, над життям інших людей", говорив Рузвелт. „Для занадто багатьох людей життя вже не є вільним; свобода вже не є справжньою свободою; люди вже не можуть більше добиватися свого щастя" (як це їм ґарантує американська конституція).

Тому Рузвелт уважає боротьбу проти господарського рабства за головну справу нинішньої політики в Америці.

Президент говорив без натяків на своїх особистих ворогів і противників. Лишень мимоходом натякував він в однім місці на Ал Смита й інших демократів, що пішли проти нього, як на людей, що „змучилися в боротьбі за демократію та покинули надію на демократію для ілюзії прожитку".

Приявні люди витали промову Рузвелта з великим одушевленням.

ЗАСТУПНИКОМ РУЗВЕЛТА МАЄ БУТИ ҐАРНЕР.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ.—Демократична конвенція іменувала кандидатом на уряд віцепрезидента Злучених Держав дотеперішнього віцепрезидента, Джана Н. Ґарнера.

Делеґати цеї конвенції, що походять зо стейту Ню Йорк, ухвалили одноголосно резолюцію, в котрій домагаються від стейтового ґубернатора Лемена знов кандидувати на цей уряд. Лемен заявив свого часу, що він хоче усунутися з політичного життя та вернутися до бизнесу.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ.

НЮ ЙОРК. — Зїзд сталевих промисловців, зорґанізованих в Американський Залізний і Сталевий Інститут, постановив противитися всіми силами заходам робітничих юній орґанізувати робітників цього промислу.

Робітничі юнії визначили на цю ціль недавно 500,000 долярів. Фабриканти заліза й сталі кажуть, що заходи коло зорґанізування сталевих робітників це напад на свободи сталевих робітників. Фабриканти заліза заповідають, що вони на таке обмеження свободи сталевих робітників не дозволять, та що будуть всіми силами противитися юніозації. Вони кажуть, що мають тих сил багато, бо сталевий промисл Америки представляє інвестиції в сумі 5 тисяч міліонів долярів.

ЗАЙОНЧЕК УТІК З ДОМУ БОЖЕВІЛЬНИХ.

БОЛТИМОР. — Конґресмен Маріон А. Зайончек утік з приватного шпиталю для умово хорих у Товсоні.

Утечі доконав він підчас проходу. Йому видно прийшла нагло думка до голови втікати. Він скоренько вдерся на 8 стіп високу дротяну огорожу й заки сторожі дому божевільних зорієнтувалися, що робити, він уже зіскочив з плота та пропав у лісі. Погоня не дала висліду.

ПОБОЮЮТЬСЯ ЗРОСТУ ЦІН НА ПОЖИВУ ЧЕРЕЗ ПОСУХУ.

ШІКАҐО. — Спека в західніх стейтах не перериваеться. Фармери побоюються за рільничі плоди. Сподіваються через це піднесення цін на засоби поживи.

ВІДКРИТО ПЕРЕДІСТОРИЧНЕ МІСТО В НЕБРАСЦІ.

Вчені з університету стейту Небраски відкрили в місцевості Линч сліди великого міста, що сягає певно до часів перед відкриттям Америки білими людьми. Тимчасові розкопи показують, що місто мало довжини три милі, а ширини пів милі. Було воно заселене дуже ґусто. Вчені припускають, що в тих часах це було найбільше місто на цілім американськім континенті. Докази культури, які знайдено в цьому місті, свідчать, що тут жили мандрівні індіяни, що займалися полюванням та не знали ще рільництва.

„РУСЬКА" ҐІМНАЗІЯ У ПРЯШЕВІ.

Пряшівський гр.-кат. епископ Павло Ґойдич скликав 10 травня ц. р. визначніших представників пряшівського громадянства і повідомив їх, що чехословацьке міністерство освіти згодилося на відкриття гр.-кат. реальної ґімназії з „руською" мовою навчання у Пряшеві. Буде це приватна 8-клясова ґімназія з правом прилюдности і правним її власником буде епископ Ґойдич. Перша кляса відкривається вже з початком нового шкільного року. Боротьба за цю школу йшла 17 літ, бо місцеві словацькі урядові чинники були їй противні. Річ природня, що термін „руський" тимчасовий, узгіднений з місцевими обставинами та вимогами чехословацького уряду.

ПРИСУД НА ТУМЕНА.

Сензаційний процес бувшого редактора „Ґазети Цодзенної", Тумена, ославленого еротомана, що зраджував свою жінку та із заздрости її застрілив, скінчився присудом, на основі якого засуджено його на 4 роки вязниці. При застосуванні амнестії кару зменшено йому на одну третину. Одночасно зачислено йому слідчий арешт, отже за 21 місяців він знайдеться на волі.

ДИВАК.

У слідчому уряді в Стрию зголосився якийсь чоловік і сказав, що називається Натан Зарваніцер, походить із Калуша та що він брав участь в убивстві юґославського короля Олександра в Марселі. Всякі переконування не помогли. Він зажадав конче, щоб його арештували, бо має докори совісти, які не дають йому спокою, інакше буде нещастя. Слідчий уряд звернувся до Калуша по інформації щодо цього дивака.

СМЕРТЬ З УТІХИ.

В касині гри в Вадені виграв 60-літній промисловець Адольф Авербах упродовж ночі 40 тисяч шилінґів. Це щастя так сильно його зворушило, що він, вернувшися з касина до готелю, вмер від удару серця.

УРЯД БЕЗ ЛЮДЕЙ.

„Німий" почтовий уряд відкрили недавно в Берліні. Нема там ні одного урядовця. Публику обслуговують автомати.

ПРИМУСОВА ДИМІСІЯ КАТОЛИЦЬКОГО АРХИЕПИСКОПА.

В історії французької католицької церкви трапився дуже рідкий випадок: папа мусів звільнити руанського архиепископа монсиньора Де Ля Віллерабель за непослух і деякі інші провини, що нарушили авторитет церкви, її дисципліну та повагу архиепископського становища. 1-го травня ц. р. приїхав до палати архиепископа в Руен архиепископ з Камбре і після довгої розмови запропонував йому зголосити свою димісію. Де Ля Віллерабель заявив тричі, що цього не зробить, бо це означало би, що признається до вини. Тоді арх. з Камбре Жан Шопле прочитав папський декрет, який звільняє Віллерабеля із його становища. Віллерабель звернувся з особистим листом до папи і французький посол при Ватикані теж інтервеніював у його справі, але надаремне. Вина кардинала Віллерабеля була ось у чому: від десяти літ він тримав при собі довіреного молодого священика — дуже енерґійного та зручного, який почав управляти епархіяльними капіталами і спекулювати ними. Чимало з тих грошей він розтратив, але сам вибудував собі віллю і жив широко. Коли архиепископ запізно розчарувався у своєму вихованцеві, замісць передати справу церковній владі, звернувся просто до суду і цим нарушив церковну процедуру. Крім цього мав він за собою вже ріжні світські виступи та дуже рідке листування з папою, станув у різкій опозиції до папи і не хотів листуватись.

РИБА З ЧОТИРМА НОГАМИ.

Влітку 1935 р. вибралась до Ґренляндії ґрупа вчених, складена з данців, шведів і німців, під проводом стокгольмського палеонтольога проф. Ерика Стенсіо. Один із членів цієї виправи, д-р Лявґе Кох, данець, відкрив рибу, що має чотири ноги. Це його відкриття є подекуди сензацією для вчених, тому, що такий тип живини висуває питання про еволюцію родів на землі. Виходилоб, що треба знайти посередні форми переходу до тої четвероногої риби. Ноги віднайденої риби це ніщо більше, як сильно розвинені плавки. Ґренляндія це єдине досі місце на землі, про яке знаємо, що колись перед віками водні живини вийшли на суходіл, щоб там жити. Є теорія, що ті живини, що колись плавали по могутньому морі, згинули і тільки невеличка частина з них зуміла пристосуватись до умовин життя на землі. Чотиронога риба сьогодні це справжній дивогляд.

ЗАВЗЯТИЙ ЛЕТУН.

На летовищі під Будапештом німецький пільот Вольф Гірт упав із ширяком на землю і зломив ногу. Той сам летун утратив уже одну ногу, яку йому ампутували наслідком катастрофи перед двома роками, і тому літав дальше з протезою. Тепер буде літати мабуть з двома протезами.

ЯК РАТУВАТИ РАЖЕНОГО ҐРОМОМ.

На зборах Американського Інституту Електричних Інжинірів у Пасадені, Каліфорнія, виступив д-р В. Б. Кувенговен, декан інжинірської школи при університеті Джана Гопкинса, з рефератом про ратування людей, ражених електрикою. Прелеґент доказував, що є двоякі раження електрикою: сильною струєю й слабою струєю. Сильна струя електрики параліжує легені, але звичайно не зачіпає серця. Слаба струя електрики параліжує серце. Відповідно до цього треба стосувати ратування. При пораженню, в якім спаралізовано легені, треба пристосувати штучне віддихання. При пораженню легкою струєю штучне віддихання не помагає; в цім випадку, як говорив прелеґент на основі довгих досвідів, помагає протиудар електрикою, який заставить серце битися знову.

КРАДІЖІ В КОЛОМИЙСЬКІЙ ПОЧТІ.

Коломийський суд займався справою почтового листоноша Ст. Ґмира, що спроневірив 3,000 зл., призначених для емеритів, і вкрав 1,000 зл. листоношеві Бліхарському. Фальшував теж підписи емеритів на чеках. Після переведеної розправи Ґмира засуджено на два роки тяжкої вязниці.

УЧЕНЬ ЗБОЖЕВОЛІВ ПЕРЕД МАТУРОЮ.

З Радехова повідомляють, що Петро Око, учень місцевої приватної школи, збожеволів після писемної матури. На другий тиждень він мав ставати до устного іспиту зрілости. Його відставлено до заведення в Кульпаркові.

СТРАВИ АЛЯ ПУШКИН.

З „Ізвестій" довідуємося, що в советських ресторанах дуже поширені страви з почесною назвою „мясо з бараболею та огірком Пушкин", „котлети аля Пушкин". Тепер один із відділів державного промислу випустив на ринок річ небувалу „тісточко Пушкин", доречі одно з найгірших, які є. З цього приводу „Ізвестія" звертаються до советських установ з таким покликом: „Дорогі товариші! Імя Пушкин вимагає більше уваги для себе". Коротко: можете Пушкина читати, хоч він і несоветський поет, але не їджте його, навіть коли виписаний на советських виробах!

ТОРГУВАВ ДІВЧАТАМИ.

Бувший царський дипльомат Михаїл Нікольський від довшого часу торгував дівчатами. Мав звязки по цілому світі. Цими днями його арештувала еспанська поліція.

БОРОТЬБА ПОЛІЦІЇ З КОРОВОЮ.

З міської різниці в Лодзі вибігла на вулицю корова і викликала великий переполох між прохожими. Корова бігла довший час і атакувала людей, беручи їх на роги. В погоню за небезпечним звірятем кинулася поліція, але мусіла схоронитися до трамваєвого воза і звідси почала стріляти. Остаточно корову вбили.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВІЙНУ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

МОСКВА (Росія). — Козо Макіяма, голова японської делеґації, що виїхала на наради Міжпарляментарної Юнії, що радитиме в липні в Будапешті, заявив, що советсько-японські відносини знайшлися в дуже критичному моменті. Ця справа буде обговорена на Міжпарляментарній Юнії, бо вона являється тепер найважнішою. Макіяма заявив далі, що вирішення справи є в руках Советів. Якщо Совети далі будуть провокувати Японію, то війна неминуча, і то вже в найближчому часі. На те відповідає советська „Правда", що кожний знає, що це Японія веде аґресивну політику, бо заграбала Манджурію, а тепер зазіхає на інші китайські землі.

НОВЕ ПОЛЬСЬКЕ НАСИЛЬСТВО.

ЛЬВІВ. — Кожного року відбувалися зі Львова й інших міст прогульки до Берестечка, щоб там поклонитися кісткам поляглих козаків. І, як відомо, кожного року відбувався на тих козацьких могилах відпуст, на який зїздилося багато околичних селян. Тепер православний митрополит Дионисій скасував раз назавжди ті відпусти на могилах. Про це рішення пише „Ілюстровани Курєр Цодзєнни" ось що: „Зазначити треба, що польське громадянство віддавна домагалася, щоб скасувати нібито релігійні обходи на „козацьких могилах", бо вони зправила були використувані як провокаційні протидержавні демонстрації". До цього додає українська преса, що треба собі це запамятати, що й польське громадянство є проти шанування українських поляглих козаків, що боролися до останку в битві під Берестечком 28-го червня 1651 р. і згинули геройською смертю, заскочені в болотах переважаючою польською силою.

ДАНЦІҐ ХОЧЕ ЗІРВАТИ З ЛІҐОЮ.

ДАНЦІҐ. — В місті нема спокою. Уряд заборонив усякі демонстрації. Та це не помагає. Йде виразна аґітація націстів за те, щоб зірвати версайські пута, позбутись опіки Ліґи Націй, а тимсамим і контролі Польщі, та прилучити місто до Німеччини.

ПОЛЯКИ МІЖ СОБОЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Найбільше клопоту має тепер польський уряд з ендеками, які всюди роблять заколот і підкопують повагу влади. Справу ту порушено в польськім сенаті. Премієр Складковський заявив, що це ендеки ведуть перед у протижидівських розрухах і каламутять спокій у краю. Він теж сказав, що за ці анархічні виступи уряд не буде тягнути до відповідальности „сільських парубків", яких підбунтовують до демонстрацій і погромів, але зате покарає провідників. А покарає їх у першу чергу тим, що збунтує проти них опінію загалу.

ЖИДИ НЕЗАДОВОЛЕНІ З ПРИСУДУ.

ВАРШАВА. — Суд у Радомі видав присуд у справі погромів у Пшитику, де згинули два жиди й один християнин. Суд узнав винуватими трьох жидів і засудив їх на довгореченцеву тюрму. Крім цього засуджено 31 жидів і християн на менші кари. Між тими засудженими є 25 християн і 9 жидів. Жиди не є задоволені з присуду головно тому, що найбільшу вину за погроми складено на жидів.

ПОЗАМИКАЛИ ГОТЕЛІ.

ПАРИЖ. — Франція опинилася в морі страйків, особливо від часу, як прийшов до влади соціялістичний уряд. Тепер зачинається реакція. Зачинають замикати фабрики власники, кажучи, що не можуть приняти подиктованих їм умов. На французькій Ревієрі замкнено 750 готелів. Туристи зачинають покидати Францію, а це може принести необчислені шкоди. Готелярі кажуть, що їм неможливо виконати те, чого домагаються від них нові соціяльні закони, хіба що уряд дасть їм якусь грошеву допомогу чи іншу полекшу.

ПАПА ГОТУЄТЬСЯ В ДАЛЕКУ ДОРОГУ.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа Пій XI відвідав гробницю, в якій спочивають папи, та розглядався за місцем, де має спочити. Маючи 80 років, заявив, папа, не можна вже надіятися довго жити.

НАЙБІЛЬША ДЕЛЕҐАЦІЯ — З АМЕРИКИ.

ГАЙДЕЛЬБЕРҐ (Німеччина). — Зачалися торжества, влаштовані з нагоди 550-літньої річниці існування славного гайдельберзького університету. Американський кореспондент подає, що десятки держав надіслали своїх представників. Але нема представників з англійських університетів. Найбільше делеґатів приїхало з Америки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Ente_d as d Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

A cepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОМІНАЦІЯ РУЗВЕЛТА

Конвенція Демократичної Партії іменувала вже свого кандидата на уряд президента Злучених Державс і тепер уже край знає певно, між ким розіграється головна виборча боротьба в цім президіяльнім році.

Став кандидатом теперішній президент Франклин Д. Рузвелт. Став ним одноголосно, через аклямацію; проти нього не було ніякого протикандидата.

У самій аклямації ще не можна доглянути доказу великої популярности кандидата. Такі аклямації в Америці вже давно ввійшли в звичай, стали просто америкaнсьською політичною традицією. Скільки разів президент покінчить свою першу каденцію урядування, його партія правильно виставляє його наново кандидатом. Інакше зрештою вона й робити не може. Якби вона цього не зробила, то показалаб, що її представник на становищі, на яке вона його поставила, не сповнив як слід свого завдання. Таке публичне признання пошкодило би партії. Тоді противники сказалиб: як можна йти за партією, що сама признала свою нездібність вибирати добрих кандидатів? Через те партія, що була при владі, правильно іменує своїм кандидатом свого старого кандидата. Навіть хочби партія була з нього невдоволена, для неї часто буває краще перти проти публичної опінії з непопулярним кандидатом, ніж відрікатися його й цим давати противній партії в руки знамениту зброю.

Цього року такого випадку не було. Хоч Рузвелт має багато ворогів серед американської суспільности, то він має теж багато приятелів і прихильників. Його лідерство серед Демократичної Партії зовсім певно незаперечне. Коли він має ворогів і серед демократів, то без сумніву має багато прихильників серед інших партій. Тому аклямація, якою принято його кандидатуру, є більше як оправдана.

Політика Рузвелта не подобалася крайнім течіям зліва, бо, не зважаючи на його вмішування в ріжні ділянки бизнесу, він стоїть на становищі, що господарка краю має бути ведена приватним бизнесом, а не державою або її урядом. За вмішування уряду в приватні бизнеси Рузвелта осуджують крайні течії зправа, котрі противляться навіть такому вмішуванню, якого допускався Рузвелт, бо, мовляв, воно підсуває народові думку про потребу поширення функцій держави й уряду та обмеження функцій приватного бизнесу.

Одначе широкі маси населення не йдуть ні за одною крайньою струєю, ні за другою. Хоч вони не співчувають поширенню функцій уряду й держави, вони осудили би президента, що в часах кризи сидів би зо своїм урядом із заложеними руками, ждучи, щоби приватний бизнес без допомоги уряду двигнув край з депресії. Нарід жде від президента акції, і Рузвелт її дав. Хочби він і помилявся, всетаки він робив і своєю політикою показав нам, що можна зробити, а чого не можна. Якби був не робив нічого, то ми й того досвіду не малиб, що ми його маємо нині завдяки Рузвелтові.

ПАРИЖ ПІД ЗНАКОМ СЕРПА ТА МОЛОТА

Перемога Народнього Фронту. Солодкі мрії та гірка дійсність. Париж без ґазет. Паніка на ринках. Буржуй на шибениці. Захоплення фабрик. Ґенеральний Синдикат Праці виходить на сцену. Загальний переполох. Знайшли винного. Затишок перед хуртовиною.

—o—

Висліди останніх французьких виборів до парляменту були цілковитою несподіванкою не лише для пересічного французького обивателя, але й для фахових парляментських політиків, які звичайно вгадували з точністю всі ухили нового парляменту вправо чи вліво. Але на цей раз всі найдальше йдучі політики були заскочені в своїх проґнозах несподіваною та рішучою перемогою Народнього Фронту, нового політичного союзу, складеного на виразний приказ з Москви лівими політичними партіями від соціяльних радикалів до комуністів.

Народній Фронт, який створився майже перед самими виборами завдяки демоґаґічній аґітації і непевности загального політичного становища, дістав відразу 180 голосів більшости в парляменті і таким чином перший раз в історії Франції став розпорядчиком долі держави. Правда, треба відмітити, що не всі партії сфедеровані в Народньому Фронті виграли однаково. Навпаки, в той час, як комуністи на бувших 10 місць здобули 72 і соціялісти замісць 97 вибрали 146 послів, їх спільники, незалежні соціялісти, втратили 12 послів, а найсильніша від довгих років у парляменті партія соціяльних радикалів втратила 43 місця. З розгромом партії соц. радикалів, якої лідером є сумно-відомий українцям Едвард Еріо, автор книжки про процвітання України під большевиками, крайні ліві створили собі тверду більшість і президентом кабінету, згідно з французькими парляментарними традиціями став їх лідер Леон Блюм, жид з походження, давній соціяліст і власник найкращого срібного посуду, що колись належав французьким королям.

Леон Блюм, якого вже тепер називають французьким Керенським, належить до відомого типу **революціонерів в рукавичках,** які завше бувають дуже здивовані, коли бачать, що революція, яка так гарно виходила на мітінґах та на папері, перетворюється потім у кріваві заколоти, яких першими жертвами здебільшого падуть тіж самі Керенські та Блюми. Зовнішній вигляд Леона Блюма зовсім відповідає типові революціонера в рукавичках. Карикатуристи рисують його здебільшого в образі жінки, щоб тим віддати спосіб його говорення та його тонкі та делікатні манери, як теж його велику дбайливість про одяг.

Щож торкається внутрішнього змісту цього делікатного персонажу, то він цілковито відповідає внутрішньому, бо сьогоднішній можновладець Франції почав свою карієру ліричним поетом, є відомим артистичним критиком і прийшов до соціялізму через щиру турботу над недолею бідного люду.

В своїх промовах, виголошених зараз же після перемоги, Блюм заповів прихід золотого віку, задоволення всіх вимог робітників, кінець матеріяльної кризи, створення могутнього французько-советського союзу, який має забезпечити світ від війни і, коротко кажучи, все те, що говориться звичайно підчас виборчої кампанії, а про що по ній раз-у-раз забувається. Виступаючи в такий спосіб, Блюм ще раз показав, ро він є типовий Керенський і не має жадних якостей Шайдемана, що в свій час зумів спасти розбурхану Німеччину від цілковитого знищення Москвою. Наслідки не примусили себе довго чекати.

Кабінет Блюма мав виступити 4. червня, але вже з кінцем травня в Парижі зачалися несподівані страйки, ведені за цілком новою методою. Робітники приходили на працю як звичайно, але, замісць того, щоб працювати, проголошували страйк і залишалися в майстернях, доки адміністрація не задовольнила їх вимог. Ці страйки, які зачалися в Парижі, розширилися з швидкістю пожежі по цілій Франції.

Як перша реакція, урядової тепер, соціялістичної та комуністичної преси, було задоволення перед орґанізованістю робітництва, але змішане з деякою частиною здивування перед несподіваністю руху. Та як з бігом часу показалося, що страйки ширяться безупинно, що ними керують якісь таємні комісарі, які мають прегарну орґанізацію і великі матеріяльні засоби, коли застрайкували друкарні, молочарні та мясники, коли чотири-міліонове місто раптом опинилося без ґазет і на ласці самих неймовірних чуток, коли господині кинулися на ринки, закуповуючи все, що попало під руку, і коли нарешті над всіми паризькими фабриками замаячіли величезні червоні прапори, оздоблені срібними відзнаками СССР., тоді задоволення соціялістів та комуністів перейшло зпочатку у здивування, а там в отвертий жах.

Той самий Блюм, що ще тиждень тому на чолі півміліонового походу до „Муру Комунарів", співав з захопленням: „Салдати! Ваша перша куля має бути для ваших старшин", оголосив з трибуни парляменту, що захоплення фабрик є актом анти-національним і що уряд має відомости, що страйки є зорґанізовані таємними провокаторами. На загальне здивування туж саму опінію висловив Торез, ґенеральний секретар комуністичної партії Франції та відомий аґент Москви. В цей момент на сцену несподівано вийшла нова особа, а це ґенеральний секретар Загального Союзу Праці **Жуо** який з сатисфакцією заявив що „епохальна перемога робітництва" є ділом рук його орґанізації.

Цей новоприбулий є вартий того, щоб про нього сказати кілька слів, бо нема сумніву, що він буде грати поважну ролю в близькій французькій революції. Товариш Жуо не має нічого спільного з революціонерами типу Керенського чи навіть Леніна. Він ніколи не писав не лише ліричних віршів, але навіть ні про що не мріяв як Ленін. Для нього всі питання є раз назавше вирішені і він твердо знає, що золотим віком називається такий спосіб життя, коли всі будуть працювати по 8 годин, мати щоденно свою порцію їжі і два тижні відпустки на рік Для кого і для чого всі мають працювати, це його ніяк не цікавить, як не цікавить, куди підуть наслідки тої праці і чи знайдеться ринок, щоб їх абсорбувати. Він щиро переконаний, що СССР це рай на землі, і він не вірить у зміну советської конституції і не повірить навіть, колиб йому то сказав сам Сталін.

Отже ця особа, виступивши на сцену, з задоволенням заявила, що для закріплення першого етапу робітничої боротьби вона є готова вести переговори з урядом і, за допомогою цього останнього, Загальний Союз Праці заключив з підприємцями колективний договір, якого наслідком, що одиноке цікавить державу, має бути загальне піднесення цін продукції на 33 відсотки.

Цей договір був заключений з блискавичною швидкістю, але не тому, що промисловці з ним охоче погодилися, а тому, що в цей час столиця Франції приняла вже цілком загрозливий вигляд. До червоних прапорів на брамах фабрик приєдналися повішені за шию опудала, які мали представляти підприємців, авта з червоними прапорами спиняли рух, де хотіли, на вулицях зявились у великій скількости сумнівного вигляду особи з **червоними відзнаками та такимиж краватками,** які збірали на допомогу страйкам і нарешті зявилися цілі відділи молодих людей, під керовництвом здебільшого чужинців, які розпоряджалися в місті як вдома. В той же час на приказ уряду поліція зникла з вулиць, „щоб не дратувати страйкарів".

Отже, очевидно, промисловці мусіли хоч не хоч приняти формулу „чим гірше, тим краще" і погодитись на всі вимоги Союзу Праці.

Договір підписано, але молоді люди з червоними краватками та відзнаками не витягли з нього жадних консеквенцій. Страйки продовжувались і на вулицях Парижу можна було щоденно спіткати вантажні авта з червоними прапорами і з великими написами „перевіз дозволений Союзом Праці", які достарчали поживу шпиталям. Всі інші були загрожені бути розбитими або спаленими на вулицях.

В цей мент розгубленість соціялістів та комуністів перейшла в справжній переполох. Найбільш вузьколобі зрозуміли, що вони цілком відірвані від мас і що насувається справжня революція, наслідком якої в першу чергу буде всесвітній заколот і знищення їх власних орґанізацій, і соціялістичний уряд ужив старого виробленого засобу. Не кидаючи революційної фразеольоґії, він заявив, що „досягнення робітництва в небезпеці" і передав справу ведення порядку до рук поліції і спеціяльного війська „гард мобіль". Говорили також про чорні полки, які були спеціяльно викликані з Африки.

Але тому, що страйки виникли не через дійсні вимоги робітництва, а здебільшого з солідарности з іншими, а робітникам до смерти набридло сидіти на фабриках і спати на цеглах, живлячися чим попало, і тому, що переполошені соціялісти та професійні спілки вжили всіх заходів, щоб рух спинити, зявлення на вулицях поліції привело все до деякого порядку. Молоді люди з червоними краватками ступнево зникли з вулиць, з фабрик поспускали червоні прапори, ціни на ринках прийшли майже до нормального рівня і населення свобідніше зітхнуло. Уряд провів через парлямент низку революційних законів, які закріплювали за робітництвом здобуті позиції і все нібито прийшло в норму.

Але ці події настільки ясно показали громадській опінії, що **соціялістичний уряд є цілком безсилий** спинити викликаний ним революційний рух, що так справу залишити було неможливо. Треба було знайти винного, а ним у всякому випадку не могла бути союзна Москва. І винний був знайдений не без допомоги тоїж Москви.

На великому хуторі близько **Ослo** доживає свій вік нестарий ще, але цілком знищений чоловік. Він живе з жінкою і приятелем, але довіряє він лише своїм сімом величезним псам, які не відходять від нього ні на крок. Це **Леон Троцький Бронштайн.** Він знищений не стільки сухотами, як слабою на ввесь світ, злобою на те, що Сталін, який може похвалитися лише нападом на тифлінський банк, сидить у Кремлі, в той час, як він, Троцький, який пролив більше крови ніж найбільші тирани історії, сидить на вигнанні, на хуторі, оточений лише собаками.

Він одержує силу листів від таких же ображених історією „великих" людей і неменше чеків від архи-буржуазного видавництва Герста, який йому платить великі гроші не за твори, від яких завше тхне світоглядом катеринославського міщанина, а за те, що вони написані рукою, яка одним почерком підписувала присуди смерти десяткам тисяч людей.

Улюбленою мрією цієї моральної та фізичної руїни є створення **Супер-Інтернаціоналу,** на чолі якого він має стати і який має викинути з Кремля Сталіна і повернути Троцького на законний престол. Тимчасом цьому диктаторові на димісії не вдалося нічого зорґанізувати трівкого і він обмежується виданням у ріжних краях півдесятка сухорлявих тижневиків, в яких головною темою є лайка на Сталіна, винного в узурпації престолу, належного Троцькому. Сосо Сталін, як кожний кавказець, є дуже дражливий на лайку і він скористав охоче з нагоди вказати своїм союзникам, французьким соціялістам, потрібного винуватця.

Вістка, що у всьому винен Троцький, як блискавка облетіла всі ґазети і муситься признати, що клясична непоінформованість французької опінії в східніх справах і тут заграла свою ролю. Нагінка на Троцького сподобалася всім, його жалю гідний журнальчик зістав закритий, його орґанізації не були розпущені, бо їх не було, і всі залишилися задоволені. Найбільше був задоволений сам Троцький, який несподівано дістав сатисфакцію, що хтось ще звертає на нього увагу.

Тимчасом все прийшло до норми. Страйки в Парижі майже припинилися. Парлямент занявся жвавою працею. Урядова (соціялістична) преса пророчить блискуче будуче і лише нетактовний Жуо, на велике незадовлення лівих, заявляє публично, що цей затишок є лише клясична ленінська „передишка" перед остаточним захопленням влади пролетаріятом.

Чи вдасться йому совєтизувати Францію чи ні, це є питання, на яке сьогодні ніхто не може дати відповіди, але що Франція сьогодні стоїть на передодні великих подій, чи краще сказати великих катастроф, це факт, який не улягає жадному сумнівові. Підвищення цінности продукції на одну третину мусить автоматично викликати підвищення цінности життя, спинення експорту, який і так був дуже загрожений, закриття багатьох фабрик, яке вже почалося, збільшення безробіття, збільшення державних видатків і нарешті інфляція з усіми її наслідками.

Фаховці політики та економісти дають для розвитку цього процесу три місяці і за цей час мусить зясуватися, чи знайде в собі Франція сили зорґанізувати уряд національного єднання, чи потоне у вирі революції, яка має всі дані перевищити славну революцію з 1793 року.

Мих. Єремїїв (Офінор).

Б. Альбамовера.

НІЧНИЙ ВЛОМ

—o—

Пан Кренель виняв з кишені пяту з черги пачку банкнотів, вложив її до каси й замкнув.

Багатий промисловець був змучений; загальні збори акціонерів концерну були дуже бурхливі. А всетаки, не зважаючи на ріжнородні інтриґи противників, вибрали його директором удруге.

Пан Кренель усміхнувся з вдовілля та нечайно попав у якусь прикру задуму.

Пригадав собі цю велику суму грошей, що її мусів цеї ночі переховати в своїй приватній касі, бо щоб вложити її до центрального банку — спізнився. І тимто його цілорічна дивіденда мусіла поневолі ночувати в його приватній, не дуже то забезпеченій касі.

— Треба буде справити нову солідну касу — подумав і зітхнув.

На пальцях підійшов до дверей спальні своєї жінки й пристанув. З кімнати доходив глибокий рівномірний віддих його дружини. Огорнув його якийсь сентимент для неї. Бідна Ельвіра, а він її в останніх часах так занедбував... А можеб її тепер розбудити та розказати про те, що йому так гарно пощастило?... Ні, хай спить — і так думала, кладучися спати, що він повернеться з міста щойно завтра.

І з такими думками подався він до свого кабінету. Ключі від каси поклав під подушку, біля себе на нічній шафці набитий револьвер і згасив світло. Та за добру годину збудив його дзенькіт товченого скла.

Відчинив очі й остовпілий глядів на сніп жовтого світла, що йшов з кишеневої лямпки.

— Ані слова, бо застрілю, як пса! — прошепотів з погрозою чийсь голос.

П. Кренель поборов у собі жах і сягнув рукою по револьвер, та його не знайшов.

— Револьвер ваш у мене, зайвий ваш труд. Прошу піднести руки вгору!

Промисловець, побачивши віч-на-віч револьверове дуло, виконав послушно приказ. У тій же хвилині звязано йому руки й ноги, а на уста наложено затичку.

Нагло тишу північі перервав пронизливий крик жінки.

В дверях стояла переляканa й зніяковіла Ельвіра.

— Якщо пані не втишитесь, — промовив вломник — то мусітиму вас унешкідливити так, як це зробив я з вашим мужем.

Гарна пані виконала послушно наказ.

— Де ваші ключі? — спитав зчерги вломник, шукаючи їх при помочі лямпки.

Пан Кренель безрадно пручався на ліжку.

Не турбуйтеся, вже їх маю, — сказав вломник і зпід подушки витягнув ключ від каси.

Підійшов до неї, відчинив її, присвічуючи собі лямпкою, витягнув звідтіль 6 пачок банкнотів.

Пан Кернель був у розпуці. Цілорічна його дивіденда, його праця і львина частина його майна — все те йшло в руки вломника. Нагло скоїлося щось неждане. Вломник власноручно перекрутив контакт і ярке світло залило покій.

Перед паном Кренелем стояв молодий вродливий мужчина. Вломник без дрібки збентеження станув перед остовпілим промисловцем і промовив:

— Вельми поважаний пане директоре! Вибачте мені за неприємність, яку я вам заподіяв. Я не є вломник, а лише аґент обезпеченевого т-ва від крадіжів і вломів. Моє назвище Віктар Вернер. І саме перед хвилиною я вам найкраще зілюстрував небезпеку і наслідки вломy. Хіба тепер зрозумієте, якою важною річчю є обезпечення. Дозволю собі предложити вам асекураційний контракт.

Молодець виняв вічне перо і на картці паперу написав кілька слів.

— Будь ласка, все готове, лише бракує ще вашого підпису. Гроші, очевидна річ, вам повертаю назад, а лише дозволю собі стягнути першу рату асекураційного обезпечення. Очевидно, що покрию теж кошти мойого заімпровізованого вломy.

Прохаючи ще раз вибачити йому, молодець вложив банкноти до каси, звільнив пана Кренеля з вязів, чемно вклонився йому й пані дому, що, збентежена, втекла до свого будуару. Директор довший час не міг прочуняти, аж згодом підбіг до каси і замкнув її на ключ.

Склянка води привернула йому притомність ума.

Ви маєте справді ориґінальні методи зеднувати людей для асекурації у вашому товаристві. Я таких спритних людей, як ви, високо ціню. — І підписав контракт.

Молодець красно подякував, вложив папір до течки і крізь вікно вискочив на вулицю.

—

Другого дня ранком цей самий молодець сидів у каварні зі свом приятелем і розказував йому свою пригоду:

— Так, так, це було фатальне. Директор замісць прийти додому, як самий це зазначив, аж рано — ненадійно прийшов уночі. А ще до того позамикав усі двері на ключ — положення наше з Ельвірою було фатальне: Ельвіра вдавала, що спить. А коли опісля я попробував утекти крізь вікно, пех хотів, що вибив шибу. Директор пробудився і лише завдяки мойому спритові й швидкій орієнтації я заграв ролю аґента від обезпечення і так викрутився з халепи.

М. Син.

Ніщо.

— Про що так думаєш?

— Про ніщо.

— Як можна думати про ніщо?!

— А бачиш, що можна. Я думав про гроші, які мені лишилися до першого!

ВЕЛИКИЙ ПРОЦЕС ОУН У ЛЬВОВІ

ЗІЗНАННЯ СТЕПАНА БАНДЕРИ, КРАЄВОГО ПРОВІДНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

(Подано за львівським часописом „Новий Час").

По перерві приводять на салю розправ останнього недопитуваного ще підсудного, **Степана Бандеру.**

Журналістичні лавки всі вщерть заповнені. Всі цікаві, що скаже цей підсудний — краєвий провідник О. У. Н., відома постать з варшавського процесу.

Предсідник повідомляє Бандеру, хто під його неприсутність був допитуваний, та хто з підсудних говорив про Бандеру.

Мигаль — каже предсідник — сказав, що ви були членом організації. Дальше предсідник вичисляє підсудному подробиці закиди, що в них підсудного обвинувачують.

Бандера: До вини не почуваюся. Прошу дати мені спроможність самостійно зясувати всі факти й мотиви, чому я як провідник ОУН давав дані приказм.

Предс.: Щодо мотивів, то вони вже подані в акті обвинувачення, а саме, що ви це робили в цілі відірвання частини від держави.

Підсудний: Так, до відбудови і закріплення соборної української держави. — Але це мотив найзагальніший, а я хочу подати мотиви відносно конкретних фактів, відносно конкретних приказів.

Предс.: Бачите, я на те не міг би дозволити, бо не на те є суд. Скажете щось відносно справи вбиства Бачинського?...

Підс.: Я як провідник ОУН на Західньо-Українських Землях (ЗУЗ)...

Предс.: Остерігаю підсудного, щоб не вживав цього окреслення, якщо не хоче, щоб я його усунув із салі.

Підс.: Я тільки цитую з акту обвинувачення моє становище.

Предс.: Не дозволю, щоб в суді хтонебудь міг квестіонувати приналежність цих земель до Польщі.

Підс.: Я як провідник ОУН і УВО видав приказ убити Бачинського, який став зрадником української нації. Я велів його вбити, бо він став конфідентом, який збирав інформації для Польщі.

Підозріння на Бачинського впало вже при кінці 1931 р. Тоді стверджено, що Бачинський незвичайно цікавиться життям українських товариств і людей, якими займались адміністраційні чинники. Очевидно, що сам факт, що Бачинський незвичайно цікавиться студентськими товариствами, не був і не міг бути аргументом, але це вже звернуло на себе увагу. Бачинського стали обсервувати й тоді ствердили, що він робить записки з підслуханих розмов, які для нього не мали вартости.

Та не було ще відомо, для кого він ці інформації збирає. Та в р. 1933 ОУН ствердила, для кого він ці інформації збирає. Обсервації виявили, що Бачинський має контакт з поліційними агентами та з особами, що поліційними агентами попраді не були, але були з ними звязані. Це вже вистарчало для ствердження, що Бачинський є на услугах поліції.

ОУН підсувала Бачинському деякі інформації і провірювала, чи поліція про те довідалася. Виявилося, що поліція знала про те, про що міг знати тільки Бачинський.

Інвігіляція Бачинського була дуже утруднена. Коли Бачинський ходив на стрічі з поліцією, то робив це дуже обережно. Та щоб ствердити поза всяким сумнів, що Бачинський на услугах поліції, обсервували його водночас кілька людей, які про себе взаімно нічого не знали. Але їхні реляції були однозгідні.

Організаційний суд ствердив поза всяким сумнів, що Бачинський збирає інформації з українського життя та заносить їх поліції, що Бачинський — конфідент.

На цій основі суд признав його винуватим злочину національної зради й засудив його на смерть.

Предс.: А в справі суду можете щось сказати?

Підс.: В справі суду з конспіративних мотивів нічого зізнавати не буду.

Присуд подано мені до відома і я його затвердив та дав приказ — виконати його.

Дальше Бандера на запит предсідника виясняє, що кожний член організації обовязаний був безоглядно виконувати прикази. За невиконання приказу судив його революційний трибунал. Кара була ріжна включно до кари смерти.

Предс.: Чи ви раз виданий і невиконаний приказ не відновляли? Наприклад у справі Бачинського.

Підс.: Про відновлювання не було мови. Раз виданий приказ був приказом. Хіба що я приказ відкликав, то тоді я міг його знову видати. Приказ, як у справі Бачинського, я міг повторчи аж до його виконання.

Предс.: Чи маєте ще якісь виясення в цій справі?

Підс.: Можу ще сказати про виконання приказу в справі Бачинського.

Предс.: Вважаю, що це зайве, бо розправа в цій справі нічого нового не внесла, а як було виконане, то ви знаєте.

Підс.: Прошу мене поінформувати, що в цій справі зізнали інші особи, зокрема, чи потвердили в своїх зізнаннях свою вину.

Предсідник подає до відома підсудному, що в цій справі зізнали Підгайний, Мигаль, Малюца, Качмарський.

Підс.: Тому, що Мигаль сам признався, я чуюся звільненим з конспіративних обовязків і можу сказати, що власне Мигаль це зробив.

Предс.: А Підгайний?

Підс.: Відносно Підгайного відмовляю зізнання.

Ще хочу заявити, що Роман Сеньків був там теж, але Сеньків не був членом ОУН. Організація нічого не знала про те, що Мигаль хоче взяти до помочі Сенькова. Якби я був знав про такі наміри Мигаля, я був би рішуче не дозволив на те, щоб нечлена вербувати до таких актів уже з уваги на важні консеквенції, які могли впасти на нього.

Те, що Сенькова взяли до такої роботи — не було згідне з технічними постановами організації.

Дальше підсудний виясняє, на питання предсідника, що ОУН змагала до того, щоб скількість членів обмежити до мінімума з уваги на те, що тоді організація має більшу свободу рухів. Але з уваги на те, що часами треба виконувати дрібні справи, то до таких справ організація користується прислугами людей зпоза неї, нечленами. Очевидно, що член користується такою людиною, до якої має довіря. Та таких людей не втаємничується ані в суть ані в цілі того діла, що до його виконання їх уживається.

Бандера подає для прикладу: як дається комусь переховувати валізку, то даній особі ніколи не говориться, що в валізці є. Хіба, що там є вибухові матеріяли, тоді пригадується, щоб ця людина була обережна.

(Далі буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Український День.

Український День, який відбувся в нашій громаді дня 30. травня, на довго останеться приємним спомином у памяті учасників. Це було величаве свято, на якім українці заманіфестували свою силу, свою організованість, свої мистецькі надбання. Рано біля церкви і Народнього Дому в Сиракюз почали збиратися великі маси народу, звідки вони потім удались до Стейт Фейр Колісеум, де відбулося властиве свято Народнього Дня.

Рано в 10 год. відбулася архиерейська Служба Божа, яку відправив преосв. Кир Константин в асисті преосв. І. Дофія, єпископа місцевої римокатолицької дієцезії, а також в асисті українських священиків о. Е. Сидоряка з Бофало, о. Турули з Рачестер, і о. С. Побуцького з Обурн, Н. Й.

Святочну проповідь виголосив владика Кир Константин, а також забирав слово єп. Дофій. На жаль, цей останній згадував в промові про український обряд як про „Рутеніян райт". Але його промова була щира і прихильна. Щодо цеї назви, то певно мусіла зайти якась помилка в поінфомуванню. Цю справу повинен хтось вияснити зпоміж комітетових, щоби не ширилось невдоволення.

Підчас богослуження співав дуже гарно хор, в силі двіста осіб, що складався зі всіх прибувших хорів. Тим збірним хором управляв дяковчитель п. Й. Заяць. В год. 2-гій відбувся обід, в якому взяло участь поверх 400 осіб. Тостмайстром був місцевий адвокат п. Іван Пишняк. Він дав також короткий доклад, в якому зясував коротко історію України. Обід розпочався благословенням і молитвою владики Кир Константина. Підчас обіду виголошували промови: владика, ріжні визначні американці, судді, адвокати, професори університету і т. п.

Після обіду був концерт, у програму якого входили хорові, музичні і танкові точки. Всі точки були виконані з великим артизмом і захоплювали глядачів. Дуже гарне враження зробила молодеча орхестра з Рачестер, в числі 25 осіб, яка ввійшла на галю під проводом свого молодого дириґента Івана Поповича, в гарних національних однострoях, у взірцевому військовому порядку. Їх супроводжав п. П. Гринів, секретар рачестерського відділу ОДВУ, ч. 20. Як вони ввійшли, на галі зірвалась буря грімких оплесків. Це йшли молоді українські орли, роджені вже на американській землі. Ця молодеча орхестра заняла місце на сцені й підчас перерви хорів виконувала ріжні музичні точки. Орхестра з Рачестер була найгарнішою прикрасою цього свята.

З хорів перший виступав із Сиракюз, під управою учителя Й. Заяця, в числі 35 осіб. Другим з черги був хор з Бофало, під управою вчителя Ю. Головича, в числі 28 осіб. Третій був хор Двораківського, учителя з Обурн, в числі 50 осіб. Четвертій був хор з Рачестер в числі 56 осіб, під управою М. Сокільського. Всі виступи хорів випали дуже добре. Гарно випали також співи оперової співачки пані Павлини Ганц Гомер, німки з роду. Семою точкою програми був виступ танцюристів, під управою свого вчителя танків п. Івана Пігуляка. Він підготовив їх дуже старанно і цей виступ повинен бути зразком для інших учителів танку, як треба вчити учнів. На жаль, в останніх часах танкове мистецтво починає в Америці занепадати, а люди починають присвячувати увагу іншим річам.

При кінці програми було коронування найпопулярнішої дівчини на Українськім Дні. Корону популярности дістала панна А. Мацко, з рук судді Мек Корна.

Програму проголошував через мікрофон Іван Пігуляк, який був головним завідателем цілого Українського Дня. Головою комітету був о. М. Кузів, як також входили до нього представники 14 місцевих українських товариств.

Програму концерту закінчено українським і американським гимном, які при звуках рачестерської орхестри відспівала ціла саля. Після концерту були забави до 11 год. в ночі. Підчас свята американські репортери збирали знимки з нього, а другого дня були поміщені фотографії й описи цього свята.

За пресову комісію:

Г. Туркевич.

КЛІВЛЕНД, О.

Свято Матери і посвячення прапорів.

Деякі народні свята, хочби навіть мали льокальний характер, лишаються в наших споминах на довший час, якщо вони чимсь ріжняться від пересічних імпрез. Неділя, 10. травня б. р., лишиться для нас примірним святом, веденим у порядку від початку до кінця. Свято почалося відправою і посвяченням прапорів Союзу Українок, відділ ч. 14, в церкві, при участи „кумів", Чорноморської Січи, О. Д. В. У. від. ч. 8, М. У. Н., Червоного Хреста, Союзу Українок з Акрон, О., місцевих Братств і Товариств, Сестрицтва а також орхестри під управою Леськова. Свячення прапорів доконав Всеч. о. Меренків.

По відправі в церкві всі зібрані пішли походом до Українського Нар. Дому, щоб докінчувати програму. Гарне враження робив похід, у якому Чорноморська Січ, О. Д. В. У., М. У. Н., Червоний Хрест і жіноча група маширували в однострoях.

Свято в Нар. Домі почалося концертом у честь матери. Відкрила його голова комітету пані К. Ділай короткою, а річевою промовою, й заповіла дальшу програму свята. Вступне слово виголосив адвокат О. Малицький. Він звернувся до українських матерей, величаючи їхні заслуги для української нації. Вказав на значіння таких свят, яким є Свято Матери та яка є користь з них для молоді. Дальше перейшов до значіння прапорів, та вказував на них як на символ єдности, солідарности й організації. В тім місці шановний бесідник побажав Союзові Українок, щоб влаштовували це свято, щоб працювали дальше для добра України, і щоби вони обєднували під тим прапором найкращі українські матері і дочки для дальшої праці. Матерям сказав, щоби призвичаювали своїх синів і дочок до витревалости, до праці, щоби з них виростало нове, сильне, покоління, а не покоління слабодухів. Щоб вони виховували Біласів та Данилишиних, які не жаліли нічого, вмираючи, тільки хіба того, що не мали ще одного життя, щоби віддати для України. Промову п. Малицького присутні нагородили гучними оплесками. Дальше промовляв п. Дроботій. В кількох словах він згадав давні часи, коли ще за панщини матір була невільницею і над нею всі знущалися.

Дальше співав Укр. Хор міста Клівленду під управою Л. Сорочинського. Хор цей добре знаний цілій українській кольонії в Клівленді й околиці, тому злишним розписуватися про красу виконання вязанки українських пісень.

Дальше говорила пані М. Розоміло, заступниця предсідника У. Н. Союза. Вона у своїй промові звернула головну увагу на матерей і дочок у старім краю, на рідних землях України. Промова викликала гарне враження на присутніх.

Опісля наступив живий образ, уложений п. А. Когутом, місцевим дириґентом. Декламував у живім образі маленький хлопець С. Когут. Гарно сипалися слова з маленьких уст. Потім були ще інші деклямації, в яких діти вивязувалися дуже добре. Дитячий хор відспівав кілька пісень. По англійськи до дітей говорив молодий адвокат п. І. Білінський. Всі діти і старші слухали його з великим зацікавленням, тому, що п. І. Білінський є роджений тут в Америці. Він може послужити зразком для інших як солідний, примірний горожанин американської держави і щирий добрий українець. Ще говорила предсідниця Союзу Українок з Акрон, і п. Грицай, доповнюючи своїми короткими промовами попередні.

При кінці хор гр. кат. церкви, під управою А. Когута, відспівав вязанку українських пісень.

Ціла програма перейшла з великим порядком і кожда її частина була нагороджена гучними оплесками.

Накінець предсідниця комітету подякувала всім учасникам свята за участь в тім святі, та попросила всіх на бенкет, який зараз почався. Забава потім тревала до пізної ночі.

Н. А. Декан,
рек. секретарка.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

МИ, МОЛОДІ ЛЮДИ АМЕРИКИ".

Як каже відомий фейлетоніст Гейвуд Брун, на республиканській конвенції в Клівленді, одна з делегаток почала промову словами: „Ми, молоді люди Америки".

Гейвуд Брун каже, що вона була собі досить приємна й уродлива жінка, що двигала своїх сорок років з ґрацією й відвагою.

Одначе чому, питається Брун, мала вона представляти себе за молодь? Як так далі піде, каже він, то прийдеться хіба ухвалити закон, щоб ніхто не мав права признаватися за молодого, якщо він не може доказати своєї молодости метрикою уродження.

СТАРІ Й МОЛОДІ.

У старім краю жінка часто говорить про свого чоловіка „мій старий". Хочби навіть він був молодий. І чоловік часто кличе свою жінку: „Стара". Навіть і молоду.

В Америці інакше. Кождий старається бути молодим. Чоловіки голять собі бороди й вуси, жінки біляться пудром і підмальовують лиця.

Тому в Америці сорок-літня делегатка каже: „Ми, молодь Америки", а в краю і молокосос каже часто на зборах: „Панове товариші, не будьмо дітьми".

КОРОЛЬ ВОЛОЦЮГІВ.

Вестбрук Пеґлер, фейлетоніст „Ню Йорк Ворлд-Телеграму", пише про труднощі, які він мав рік тому, коли описав конвенцію американських волоцюгів у Синсинаті, що зібралася під проводом Джефа Дейвиса, що любить себе називати королем волоцюгів („кінг оф гобов").

Вестбрук Пеґлер каже, що він знав Джефа Дейвиса від довгих років і знає, що він не є зовсім волоцюгою. Це людина, що не любить нікуди волочитися. Він має свою хату, має родину, має жінку й діти й внуки, і любить їх держатися.

Отже при чому тут називати себе королем волоцюгів?

Ясно, видно, що на думку деяких людей волоцюга має в собі щось привабливе.

СТАРІ ДІВКИ.

Пишучи про виставу американської штуки „Стара дівка" в однім театрі в Манчестері, в Англії, „Ґардіен" пише:

„Біда зо старими дівками, що знають усе, а ще більша з тими, що не знають нічого".

Старі дівки, що знають усе, це очевидно ті старі дівки, що нібито знають усе про справи, про котрі вони не знають.

ДЕ ЛЕЖИТЬ „ОБІЦЯНИЙ КРАЙ"?

Американський журналіст Едмонт Вилсон у своїх споминах про Росію пише, що на своє велике здивування він часто стрічався в Росії з людьми, які „божеволіли" за Америкою. Нічого не помагало Вилсонові говорити їм, що в Америці панує страшна капіталістична криза. Нічого не помагало те, що Сталін у своїй розмові з англійським письменником Велсом, котру потім широко розкидали в Росії, сказав, що Рузвелтова політика „нового розділу" мусить скінчитися невдачею. Росіяни таки вперто хотіли їхати до Америки.

Каже Вилсон, що, не зважаючи на всю цю (большевицьку) пропаганду, росіяни ще далі вважають Америку обіцяним краєм.

Отже сталося таке, що большевики товкли в голову своїм людям, що обіцяний край це комуністична Росія, а тимчасом люди собі далі мріють про обіцяний край... в Америці.

Дуже можливо, що вони справді не багато знають про Америку, але ми мусимо їм признати, що вони знають большевицьку Росію.

ЧИ ЦЕ ВСЕ?

Коли італійські війська здобули Адіс Абабу, столицю Етіопії, Мусоліні сказав представникові англійської газети „Дейлі Мейл":

„Побіда в Африці ставить Італію в положення вдоволених держав".

Пригадується гість, що каже: „Я так у вас наївся, що вже ціле життя мені їсти не захочеться".

Так казали поляки в ризьких переговорах з большевиками. Мовляв, досить земель по Збруч. А дивіться нині: хотіли би посягнути аж по Дніпро.

ЯК ВАМ ПОДОБАЄТЬСЯ?

Каже американський письменник Едмонд Вилсон у своїх споминах про побут у Москві, що „варт подумати трохи про підземну залізницю в Москві".

„Вони (себто москвичі або й комуністи) страшно нею (підземною залізницею) одушевлені, і питаються кождого чужинця, як її можна порівнати з підземними залізницями інших країв".

Коли автор запрошує нас подумати про підземну залізницю в Москві, то подумаймо. Отже чому москвичі питаються кождого чужинця, як йому подобається московська підземна залізниця? Чи якби москвичі були справді вдоволені своєю залізницею, то вони потребували би аж чужинця питатися? Чи якби москвичі чули, що вона така знаменита, то треба їм аж запевняти чужинців, що вона така сама добра, або краща ніж подібні залізниці за границею?

Чи питається чоловік, що свою жінку вважає красунею, кождого гостя: „А що, куме, чи не гарна моя жінка?"

ЕМІҐРАЦІЯ ЛІКАРІВ ЖИДІВ З НІМЕЧЧИНИ.

Жидівський „Джойнт Дистрибюшен Комiті" повідомляє, що в 1935 р. покинули Німеччину 1,000 лікарів жидів. Тепер взагалі нема для жидів ніяких виглядів дістати дозвіл на практикування медицини в Німеччині.

СИН СВОГО БАТЬКА ТА БРАТА

2600-літня династія. — Тайна довговічности японських родин.

Один добрий знавець Японії впевняв, що одна-одинока царина була для нього недоступна. Тайна ця торкалася японських родин. У кожному японському домі живе багато людей, ріжного віку й полу, що взаїмно титулуються батьком, мамою, сестрою, братом, внуком, стрийком, тетою, внучкою та бабусею, а всеж люди ті не споріднені кровю. Бо в Японії загально принятий звичай адоптувати дітей. За кілька літ Японія святкуватиме 2600-ліття цісарської династії. Зпочатку — так каже переказ — правили Японією боги. Щойно в 660-му році перед Христом на престолі країни тисячі островів засів Джіму Тено, якого 124-тий потомок у прямій лінії володіє тепер Японією, себто цісар Гірогіто.

Загадку довговічности японської династії легко розвязує... адоптація. Цісар, який не мав мужеських потомків, визначучував наслідника в особі нешлюбного сина, якого адоптував, сина свого улюбленого князя. Коротка церемонія адоптації і княжий син ставав мікадовим сином, щоб одідичити престіл. І ніхто в усій Японії не подумав навіть, що новий володар не має ні каплі королівської крави в жилах. З хвилиною, коли дитину адоптували, в японському розумінні ставала вона справжньою д и т и н о ю прибраного батька, кровю його крови, кістю його кости.

Також мистецтво в Японії є дідичне. Великий маляр, золотарський мистець, професор джію-джіцу чи славний актор має все спадкоємника свого таланту. Не все є це справжній син мистця — а дуже часто адоптований найздібніший з учнів.

Так то японські родини розмножуються, а рівночасно зберігають цілими століттями таланти й тайни ремесла та мистецтва.

Також великі фірми та торговельні підприємства від соток літ є в руках тої самої родини. Батько не може ждати в підприємстві, аж син його виросте та буде здібний вести підприємство. Коли рідний син має рік або два, батько адоптує с в о г о першого помічника. Адоптований адоптує згодом сина свого батька, який тимчасом підріс і може вести підприємство. Так то справжній син купця є рівночасно сином свого прибраного батька та брата. В нашому понятті воно трохи замотане, та в Японії ніхто не сушить собі тим голови, бо син це син і кінець.

Трапляється, що багатий японець умирає. Він мав свояків, одначе не вдержував із ними звязків. Не має кому остававити майна. Зате його сусід, убогий чоловік, має синка, порядного хлопця. Умираючий адоптує сусідового сина та записує йому все майно. В Японії не було випадку, щоб родина виступала тоді в суді, щоб уневажнити заповіт, покликаючися на закон крови. Японський закон не передбачає, щоб можна було уневажнити права адоптованих синів до м а й н а прибраного батька.

Адоптування було донедавна одиноким способом, що біла людина могла приняти я п о н с ь к е громадянство.

При цьому є чимало нагод до надужить. Від військової служби в Японії увільнені одинаки. Отже, коли якась родина не має сина,, а друга має їх двох, то одного сина тієї другої родини адоптують бездітні тай так обі родини мають по одному синові, що є звільнені від служби при війську.

Та таке трапляється в Японії дуже-дуже рідко. Велика любов рідного краю та патріотизм не дозволяють так викручуватися від виконування громадянських обовязків.

МІСТО, ДЕ НЕ ТРЕБА СУДУ.

Є в Ірляндії місто Чількарні — рідке. У нинішніх часах — дивоглядне. Нема там суду, ні заступників цієї установи. Двічі-тричі на рік приїжджає туди суддя з більшого міста, щоб розглянути справи, які назбирались. За останній рік не мав він ніякого діла; приїхав, пообідав, повечеряв і вернувся. У місті не було ніодного злочину, ніодного крадіжу. Громадяни міста вручили судді в дарунку пару білих рукавичок, як символічний знак, що всі тут мають чисті руки.

Як помер французький король Людвик XV, Париж у жалобі ждав похоронного походу. Та знайшовся якийсь непоправний — що пив вино в шинку при вулиці, якою мав переходити похоронний похід. Похороном він зовсім не цікавився. Господар шинку був патріот і вже не хотів свому гостеві давати пити та сказав, що поліція в тих днях заборонила продавати алькогольні напитки, а це чейже зовсім зрозуміле для кожного, хто мав пошанівок для свого короля.

— Що ви кажете, пане господарю! — здивувався пяниця — абож то він не давався нам за життя досить наголодувати, а тепер по смерти ще хоче, щоби ми зазнали добре спраги!

ВКРАЛИ 45,000 ЗЛОТИХ.

До дому кн. Чорториських у Варшаві добулися злодії. В бюрі управи дібр вони розпороли залізну касу і забрали 45 тисяч зл. готівкою і цінними паперами.

Т у р и с т (питається власниці пансіонату): — А як тут у вас з харчуванням?

Г о с п о д и н я: — Перше снідання від години 7-мої до 9-тої, друге снідання від 9-тої до 12-тої, обід від 12-тої до 3-тої, підвечерок від 3-тої до 7-мої, вечаря від 7-мої до 12-тої.

Т у р и с т: — Боже, то я зовсім не матиму часу оглянути ваше місто!

— Крупчак, чому ви так багато пете?
— З нещасного кохання! А ви?
— Я з щасливого кохання! Моя суджена має салун!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На Просвіту.

Братство Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союзу, ухвалило виасигнувати з товариської каси $5 на Просвіту у Львові, та вислати ту жертву через Обєднання.

М. Баран, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На оборону.

Гром. Іван Шеґда переслав через Обєднання $11 на оборону українського політичного вязня, Миколи Стецини.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

З хрестин на визвольну боротьбу.

Українська шікаґовська націоналістична і стрілецька громада побільшилася на одного члена. Громадяни Петро і Марія Костирки хрестили дня 7. червня свою донечку Наталку. З цеї нагоди, в домі батька стрільця і націоналіста зійшлася стрілецька братія як товариші по зброї і переконанню, щоби зложити побажання.

На хрестинах був присутній і тов. Григорій Білецький, бувший член У. Г. А. і націоналіст, що минулого року виїхав на Україну на ферії, а замісць цього просидів 6 місяців в польській слідчій тюрмі в Станиславові за те, що його підозрівали в приналежності до ОУН.

Оповідав він широко про свої переживання в тюрмі, де сиділа і його дружина, та обіцяв описати те все у „Свободі". При кінці присутні зложили малий, а щирий дар на визвольну боротьбу, а п. Петро Костирка обіцяв вписати свою новонароджену донечку до У. Н. Союзу, який, як відомо, має нові діточі поліси 16-літнього вивінування.

Зложили: громадяни Костерки $2; а по $1: Г. Білецький, С. Куропась, М. Леськів і Т. Подола. Гроші вислано до Обєднання на боєвий фонд.

Степан Куропась.

ГЕЙ, ПІДЕМ НА ЛАН З КОСАМИ!

Гей, підем на лан з косами,
На широкий, рідний лан,
І візьмемося косити
Цей предвічний в нас бурян,

Що розвівся межи збіжжям
І приглушує його;
Час вже знищити цю язву,
Час уже давно було.

Бо як дальше занедбаєм,
Не дивлячися на лан,
Не буде добра тоді вже
Ані дітям, ані нам.

Тож найвищий час ставати
Клепать коси і гайда
Витинати змежи збіжжя
Всяку хопту-буряна.

Микола Горішний.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 5-го липня, в годині 1:30 пополудні, в гали парохіяльній, 4950 So. Paulina St. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. — А. Фоца, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 5-го липня, в годині 2-гій пополудні, в Нар. Домі на Комберленд Гіл. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — П. Черкас, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 5-го липня, в годині 2-гій пополудні, в парохіяльній гали під ч. 45-47 Говп Евеню, Пасейк, Н. Дж. Збори відбудуться один тиждень скорше з тої причини, що 12-го будуть пікніки. Просимо всіх членів прийти на збори 5-го, бо маємо важні справи. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА. (43)

Щоб якось врятувати свого ножа від канібалів, він мусів ділати скоро. „Скажи ватажкові, нехай звертає пильну увагу на те, що я зараз робитиму, а він побачить дуже цікаву річ". „Знов якась медицина?" — запитав Буляля. „Так, медицина", підхопив Док. „Передай це все йому і скажи, хай добре вважає".

Вже з рухів Дока старий ватажок бачив, що Док хоче показати щось цікаве. Коли його очі були звернені на долоню Дока, на якій лежав ніж, Док іще раз звернув увагу всіх, щоб напружено дивились. Промовивши „абракадабра, згинь, пропади", він накрив ножа другою долонею. По хвилі підняв долоню і ножа вже не було.

Він тицьнув порожню долоню під ніс ватажкові, відвертаючи в той спосіб увагу від другої руки. Дикун був надзвичайно здивований. Та здивування скоро минуло і чорний почав таки шукати ножа. Зручним рухом Док переложив ножа в другу руку й, показуючи йому знов порожню долоню, другою рукою нібито добув ножа з вуха ватажка.

Та це була велика помилка. Тим рухом Док образив ватажка й понизив його в очах його підданих. Хлопці не знали ще етикети чорношкірих. Не знали, що цілком інші річи ображують чорних, а цілком інших білих людей. Ватажок зірвався й, трясучись цілий у гніві, напрявився на Дока. Док направду збентежився.